

Nationell kontrollplanering i primärproduktionen – foder och livsmedel 2022-2023

Planering av den offentliga kontrollen i primärproduktionen av foder och livsmedel för år 2020 – 2023 sker nationellt utifrån den modell som länsstyrelserna tagit fram tillsammans med Jordbruksverket och Livsmedelsverket. Planen för 2022 har fastställts av Livsmedelsverket och Jordbruksverket efter samråd med länsstyrelsernas nätverk för djurskydd och veterinära frågor, 28-nätverket.

Syftet med den nationella kontrollplaneringen är att säkerställa att alla branscher får regelbundet kontroll och att kontrollen blir riskbaserade på nationell nivå och att den utförs i enlighet med bestämmelserna i förordning (EU) 2017/625.

Målen och prioriteringarna i den nationella kontrollplaneringen är en del av i Sveriges nationella kontrollplan för livsmedelskedja. Se www.nkpwebben.se.

Så fungerar den nationella kontrollplaneringen

Varje år fördelas 1000 kontrollbesök. Kontrollerna fördelas enligt beräkningar och principer som gör att sannolikheten att få kontroll är lika stor för alla företag/aktörer som är placerade i samma prioriteringsklass enligt klassningsmodellen för företag i primärproduktionen, oavsett var i landet företaget/aktören finns. Det innebär att modellen varje år tilldelar alla länsstyrelser ett antal kontroller per bransch (produktionsinriktning). Som grundregel ska kontrollerna som ett län har tilldelats inom en bransch inte bytas ut mot kontroller i en annan bransch. Kontrollen då inte blir riskbaserad på nationell nivå. Undantag kan dock förekomma.

Om inget annat anges ska kontrollen av foder och livsmedel samordnas hos företaget/aktören, det vill säga om ett företag/aktör har såväl livsmedels- som foderverksamhet ska båda lagstiftningsområdena kontrolleras. Den nationella kontrollplaneringen infördes 2020 och är en viktig del av länsstyrelsernas verksamhetsplanering.

Länsstyrelserna kan samarbeta över länsgränserna för att genomföra kontrollerna.

Klassningen av foder- och livsmedelsföretag i primärproduktionen och den nationella kontrollplaneringen beskrivs närmare i Kontrollwiki, Livsmedelsverkets webbplats för fördjupning, på sidan [Riskbaserad foder- och livsmedelskontroll primärproduktion](#).

Nationell kontrollplanering 2020 – 2023

Varje år ska totalt 1000 kontrollbesök fördelas på lika många anläggningar.

- Ca 850 riskbaserade kontroller fördelas mellan branscher i de olika prioritetssklasserna.
- Ca 150 kontroller utgör övriga riskbaserade kontroller. Inriktningen för dessa beslutas inför varje nytt år.
- Särskilt fokus för kontroller inom en bransch beslutas inför varje nytt år.
- Kontrollerna i respektive bransch fördelas mellan länen utifrån hur stor andel registrerade företag inom branschen det finns i varje län. Tilldelningen baseras på antal registrerade livsmedelsanläggning och antal registrerade foder- livsmedelsanläggningar och deras huvudsakliga produktionsinriktning.
- Antalet registrerade anläggningar i länsstyrelsernas register Primör stäms av årligen.

4-årig planering för år 2020 - 2023

I den 4-åriga övergripande planeringen framgår vilka branscher som ska kontrolleras de olika åren, samt hur många anläggningar som ska kontrolleras inom varje bransch. För år 2023 är siffrorna preliminära. Kontrollerna omfattar både livsmedel och foder där så är aktuellt.

Tabell 1: Kontrollplanering för år 2020-2023

Bransch (produktionsinriktning)	År 2020	År 2021	År 2022	År 2022	År 2023
Antal kontrollbesök	Riskbaserade kontroller	Riskbaserade kontroller	Riskbaserade kontroller	Övriga riskbaserade kontroller	Riskbaserade kontroller, preliminärt
Prioritetsklass 1					
Mjök	129	123	123		123
Bladgrönsaker friland	5	5	5	40	5
Fjäderfä och struts	8	8	8	20	8
Spannmål	291	281	271		271
Nötkreatur	277	282	287		287
Prioritetsklass 2					
Gris	26		25		
Ägg	13		16	17	
Baljväxter	5		5		
Bär, friland		6			6
Frukt, friland		6			6
Tvåskaliga blötdjur	5		5	14	
Köksväxter friland (ej bladgrönsaker)		15			16
Potatis	15		16		

Bransch (produktionsinriktning)	År 2020	År 2021	År 2022	År 2022	År 2023
Antal kontrollbesök	Riskbaserade kontroller	Riskbaserade kontroller	Riskbaserade kontroller	Övriga riskbaserade kontroller	Riskbaserade kontroller, preliminärt
Fisk- och kräftdjur, vildfångade		35			
Får och get	69	70	71		71
Trädgårdsväxter växthus, inkl. bladgrönsaker		5			5
Trädgårdsväxter växthus		6			7
Prioritetsklass 3					
Fisk- och kräftdjur odlade	5				5
Vilda bär och svampar			5	15	
Frilevande vilt	5				
Honung					17
Ren	5	5	5		5
Groddar	5			14	5
Insekter				1	
Hägnat vilt	5				
Häst			5		
Kanin		5			
Prioritetsklass 4					
Odlad svamp					5
Oljeväxter					5
Sockerbetor		5			
Annat (annan produktionsinriktning än någon av ovanstående)				32	
Totalt	868	857	847	153	882

Avrundningsregler gör att antal kontrollobjekt som ska kontrolleras blir fler än 850 st och att det varierar mellan åren. Därutöver tillkommer övriga riskbaserade kontroller som fördelas inför varje år.

1-årig planering för år 2022

Den 1-åriga planeringen anger vilka branscher som ska kontrolleras det kommande året och hur många anläggningar som ska kontrolleras inom varje bransch, se tabell 1.

Kontrollen omfattar både livsmedels- och foderlagstiftningen när det är relevant.

Övriga riskbaserade kontroller år 2022

Utöver de 847 kontrollobjekten som ska kontrolleras ska 153 ”Övriga riskbaserade kontroller” utföras inom följande branscher:

- Bladgrönsaker, friland
Huvudsaklig produktionsinriktning eller sekundär verksamhet
- Fjäderfä och struts
Huvudsaklig produktionsinriktning
- Ägg
Huvudsaklig produktionsinriktning
- Tvåskaliga blötdjur
Samtliga anläggningar som odlar eller samlar in tvåskaliga blötdjur
(huvudsaklig produktionsinriktning eller sekundär verksamhet)
- Groddar, friland
Samtliga anläggningar som producerar groddar (huvudsaklig produktionsinriktning eller sekundär verksamhet)
- Insekter
Huvudsaklig produktionsinriktning, endast foderkontroll
- Annat
Den huvudsakliga produktionsinriktningen är en annan än någon av de på förhand angivna branscherna.

Antalet övriga riskbaserade kontroller har fördelas proportionerligt i förhållande till hur många anläggningar i den berörda branschen det finns i respektive län. Det innebär att vissa län har att tilldelas fler övriga riskbaserade kontroller medan andra län tilldelas få eller inga. Syftet med detta är att det ska vara samma sannolikhet för företagen att få kontroll oavsett var i landet de finns. Det leder till en mer riskbaserad kontroll på nationell nivå än om kontrollerna skulle fördelas jämt över landet utan att ta hänsyn var anläggningarna finns.

NYTT: Om de tilldelade kontrollerna inte kan genomföras, till exempel på grund av att anläggningar upphört, bytt produktionsinriktning eller verksamheten vid anläggningen inte har startat, får den beröra länsstyrelsen fatta ett eget beslut om hur den riskbaserade kontrollen ska användas.

Fokus för 2022 års kontroller

Under 2022 ska särskilt fokus läggas på kontrollerna enligt:

- **Spannmål** – operativt mål 20 för livsmedelskontrollen (mykotoxiner i spannmål) samt kontroll av skadedjur och rengöring.
- **Bladgrönsaker friland** – kontroll av bevattningsvatten, personalhygien

- **Mjök** – kontroll av direktförsäljning av små mängder opastöriserad mjök, inventering och kontroll av bestämmelserna i 76-81 §§ i LIVSFS 2005:20.
- **Ägg** – kontroll av direktförsäljning av små mängder ägg, kontroll av bestämmelserna i 53-57 §§ i LIVSFS 2005:20 samt kontroll av förekomsten av äggvätt.
- **Tvåskaliga blötdjur** – kontroll av direktförsäljning av små mängder tvåskaliga blötdjur, inventering och kontroll av bestämmelserna i 65-70 §§ i LIVSFS 2005:20. Kontroll av samtliga aktörer som odlar eller samlar in tvåskaliga blötdjur.
- **Vilda bär och svampar** – kontroll av personalhygien och märkning
- **Groddar** – kontroll av den specifika groddlagstiftningen. Två planerade kontroller på samtliga anläggning som producerar groddar.
- **Insekter** – kontroll av foderlagstiftningen
- **Generellt fokus i alla branscher:** Ekologiskt. Kontroll av vilseledande information om ekologiskt foder och ekologiska livsmedel inom samtliga branscher. Syftet med kontrollen är att upptäcka företag som uppger att de producerar ekologiskt foder eller ekologiska livsmedel eller saluför sina produkter som ekologiska men inte är certifierade för detta.
- **Generellt fokus för anläggningar med livsmedelsproducerande djur:** Kontroll av rengöring och skadedjur.

Länsstyrelsernas gemensamma kontrollplan för år 2022

Utifrån den 1-åriga planeringen för år 2022 har en fördelning skett mellan länen beroende av vilka län som har företag/aktörer registrerade i de olika branscherna som ska kontrolleras det aktuella året. Fördelningen har tagit hänsyn till hur stor andel av företagen/aktörerna som är registrerade i det specifika länet. Uppgifter om antal registrerade livsmedelsanläggning och foder-livsmedelsanläggningar och deras huvudsakliga produktionsinriktning är hämtade från Primör i september 2021.

De anläggningar som enbart är registrerade som foderanläggningar ingår inte i den nationella kontrollplaneringen 2022.

Tabell 2: Fördelning mellan länen av de 847 kontrollbesöken för år 2022 samt preliminär fördelning 2023. Varje kontrollbesök omfattar både livsmedels- och foderlagstiftningen om båda lagstiftningarna är relevanta för den anläggning som väljs ut för kontroll.

Län	2020	2021	2022	2023 (prel)
Blekinge	16	18	16	19
Dalarna	21	21	21	18
Gotland	28	27	23	22
Gävleborg	20	20	22	25
Halland	39	36	37	40

Län	2020	2021	2022	2023 (prel)
Jämtland	13	13	13	15
Jönköping	50	49	47	49
Kalmar	35	40	41	42
Kronoberg	29	32	28	35
Norrbottn	13	12	16	14
Skåne	144	143	131	149
Stockholm	22	20	21	27
Södermanland	27	26	27	25
Uppsala	49	42	40	41
Värmland	27	27	29	27
Västerbotten	17	20	19	16
Västernorrland	23	21	19	20
Västmanland	24	22	26	21
Västra Götaland	181	180	184	189
Örebro	31	29	31	30
Östergötland	59	59	56	58
Totalt	868	857	847	882

Kontrollplan 2022 för respektive län

Fördelningen mellan länen av kontrollplanen för 2022 har kompletterats med de ”övrige riskbaserade kontrollerna”. Den länsvisa fördelningen framgår av sidorna 6-14.

Val av anläggningar och omfattning

Länsstyrelsen väljer själv ut vilka unika anläggningar inom de branscher som ska kontrolleras. Valet ska göras riskbaserat. När kontrollen genomförs ska alla produktionsinriktningar som finns på anläggningen kontrolleras. Länsstyrelsen får utföra fler kontroller än den nationella tilldelningen ger. Läs mer om detta på sidan [Val av kontrollobjekt](#) på Kontrollwiki, Livsmedelsverkets webbplats för fördjupning.

Kontrollplan 2022 för respektive län

Varje kontroll omfattar både foder- och livsmedelslagstiftningen om båda dessa är tillämpliga.

Tabell 3: Kontrollplan 2022 Blekinge

Bransch	Antal kontroller 2022
Mjök	2
Spannmål	2
Nötkreatur	8
Får och get	2
Gris	1
Potatis	1
<i>Övriga riskbaserade kontroller</i>	
Fjäderfä och struts	2
Totalt	18

Tabell 4: Kontrollplan 2022 Dalarna

Bransch	Antal kontroller 2022
Mjök	3
Spannmål	5
Nötkreatur	8
Får och get	2
Ägg	1
Bladgrönsaker friland	2
<i>Övriga riskbaserade kontroller</i>	
Insekter	1
Annat	1
Totalt	23

Tabell 5: Kontrollplan 2022 Gotland

Bransch	Antal kontroller 2022
Mjök	5
Spannmål	7
Nötkreatur	6
Får och get	3
Potatis	2
<i>Övriga riskbaserade kontroller</i>	
Bladgrönsaker, friland	2
Ägg	1
Totalt	26

Tabell 6: Kontrollplan 2022 Gävleborg

Bransch	Antal kontroller 2022
Mjök	4
Spannmål	4
Nötkreatur	10
Får och get	2
Potatis	1
<i>Övriga riskbaserade kontroller</i>	
Annat	1
Totalt	22

Tabell 7: Kontrollplan 2022 Halland

Bransch	Antal kontroller 2022
Mjök	6
Spannmål	13
Nötkreatur	11
Får och get	3
Gris	4
<i>Övriga riskbaserade kontroller</i>	
Fjäderfå och struts	2
Ägg	2
Bladgrönsaker, friland	2
Annat	2
Totalt	45

Tabell 8: Kontrollplan 2022 Jämtland

Bransch	Antal kontroller 2022
Mjök	4
Nötkreatur	7
Får och get	2
<i>Övriga riskbaserade kontroller</i>	
	0
Totalt	13

Tabell 9: Kontrollplan 2022 Jönköping

Bransch	Antal kontroller 2022
Mjök	13
Nötkreatur	29
Får och get	4
Fjäderfä och struts	1
<i>Övriga riskbaserade kontroller</i>	
Ägg	2
Totalt	49

Tabell 10: Kontrollplan 2022 Kalmar

Bransch	Antal kontroller 2022
Mjök	10
Spannmål	2
Nötkreatur	19
Får och get	5
Fjäderfä och struts	2
Gris	1
Ägg	2
<i>Övriga riskbaserade kontroller</i>	
Fjäderfä och struts	2
Ägg	2
Totalt	45

Tabell 11: Kontrollplan 2022 Kronoberg

Bransch	Antal kontroller 2022
Mjök	5
Nötkreatur	19
Får och get	3
<i>Övriga riskbaserade kontroller</i>	
Annat	2
Totalt	30

Tabell 12: Kontrollplan 2022 Norrbotten

Bransch	Antal kontroller 2022
Mjök	2
Får och get	2
Nötkreatur	3
Ren	5
Vilda bär och svampar	2
Potatis	2
<i>Övriga riskbaserade kontroller</i>	
Vilda bär och svampar	5
Totalt	21

Tabell 13: Kontrollplan 2022 Skåne

Bransch	Antal kontroller 2022
Mjök	11
Spannmål	60
Nötkreatur	38
Får och get	7
Gris	6
Häst	2
Ägg	2
Potatis	5
<i>Övriga riskbaserade kontroller</i>	
Fjäderfä och struts	5
Ägg	2
Bladgrönsaker, friland	14
Groddar	10
Annat	2
Totalt	164

Tabell 14: Kontrollplan 2022 Stockholm

Bransch	Antal kontroller 2022
Mjök	2
Spannmål	8
Nötkreatur	5
Får och get	2
Ägg	2
Bladgrönsaker, friland	2
<i>Övriga riskbaserade kontroller</i>	
Ägg	1
Bladgrönsaker, friland	2
Groddar	4
Totalt	28

Tabell 15: Kontrollplan 2022 Södermanland

Bransch	Antal kontroller 2022
Mjök	2
Spannmål	12
Nötkreatur	6
Får och get	2
Fjäderfå och struts	2
Ägg	2
<i>Övriga riskbaserade kontroller</i>	
Fjäderfå och struts	2
Ägg	1
Bladgrönsaker, friland	4
Annat	1
Totalt	31

Tabell 16: Kontrollplan 2022 Uppsala

Bransch	Antal kontroller 2022
Mjök	5
Spannmål	21
Nötkreatur	7
Får och get	3
Häst	2
Baljväxter	2
<i>Övriga riskbaserade kontroller</i>	
Annat	15
Totalt	55

Tabell 17: Kontrollplan 2022 Värmland

Bransch	Antal kontroller 2022
Mjök	4
Spannmål	7
Nötkreatur	12
Får och get	3
Ägg	1
Potatis	2
<i>Övriga riskbaserade kontroller</i>	
Ägg	2
Bladgrönsaker, friland	2
Annat	1
Totalt	34

Tabell 18: Kontrollplan 2022 Västerbotten

Bransch	Antal kontroller 2022
Mjök	7
Nötkreatur	5
Får och get	1
Gris	2
Bladgrönsaker, friland	1
Vilda bär och svampar	3
<i>Övriga riskbaserade kontroller</i>	
Vilda bär och svampar	10
Totalt	29

Tabell 19: Kontrollplan 2022 Västernorrland

Bransch	Antal kontroller 2022
Mjök	5
Nötkreatur	13
Får och get	2
Potatis	1
<i>Övriga riskbaserade kontroller</i>	
Bladgrönsaker, friland	2
Totalt	23

Tabell 20: Kontrollplan 2022 Västmanland

Bransch	Antal kontroller 2022
Mjök	2
Spannmål	18
Nötkreatur	3
Får och get	1
Gris	2
<i>Övriga riskbaserade kontroller</i>	
	0
Totalt	26

Tabell 21: Kontrollplan 2022 Västra Götaland

Bransch	Antal kontroller 2022
Mjök	21
Spannmål	71
Nötkreatur	56
Får och get	16
Fjäderfå och struts	3
Gris	5
Häst	1
Tvåskaliga blötdjur	5
Ägg	2
Baljväxter	3
Bladgrönsaker, friland	1
<i>Övriga riskbaserade kontroller</i>	
Fjäderfå och struts	5
Tvåskaliga blötdjur	14
Ägg	2
Bladgrönsaker, friland	6
Annat	5
Totalt	216

Tabell 22: Kontrollplan 2022 Örebro

Bransch	Antal kontroller 2022
Mjök	2
Spannmål	15
Nötkreatur	8
Får och get	2
Gris	2
Ägg	2
<i>Övriga riskbaserade kontroller</i>	
Ägg	1
Bladgrönsaker, friland	4
Annat	1
Totalt	37

Tabell 23: Kontrollplan 2022 Östergötland

Bransch	Antal kontroller 2022
Mjök	8
Spannmål	26
Nötkreatur	14
Får och get	4
Ägg	2
Potatis	2
<i>Övriga riskbaserade kontroller</i>	
Fjäderfä och struts	2
Ägg	1
Bladgrönsaker, friland	2
Annat	1
Totalt	62